

Dr Robert Vannoy, Kings Lecture 14

© 2012, Dr Robert Vannoy, Dr Perry Phillips, Ted Hildebrandt

Eliasz i Elizeusz, Chronologia absolutna

2. zm. Dzieło Eliasza i Elizeusza

1) Pierwsze pojawienie się Eliasza – 1 Królów 17:1-6 2) Wdowa w Zareofath – 1 Królów 17:7-24

Całą sesję w zeszłym tygodniu spędziliśmy na pierwszych dwóch podpunktach pracy Eliasza i Elizeusza. To jest na drugiej stronie twojego konspektu, pod Ahabem. „2.d” to: „Dzieło Eliasza i Elizeusza”. „1” to: „Pierwsze pojawienie się Eliasza, 1 Królów 17:1-6”. A „2” to: „Wdowa z Sarepty, 1 Król. 17:7-24”. Celowo poświęciłem dużo czasu tym dwóm częściom, aby spróbować zilustrować odkupieńcze historyczne podejście do tego materiału. Jak pamiętacie, pracowałem głównie wykorzystując pomysły z książki MB Van't Veera *Mój Bóg jest Jahwe*, która jest omówieniem Eliasza.

Jak zauważyliśmy, jesteśmy na drugiej stronie naszego konspektu. Przed nami długa droga, a przed nami tylko dwie sesje. Zdecydowałem, że nie będę szczegółowo omawiał tego materiału; Chciałbym jednak poczynić kilka komentarzy, ale tylko kilka. Nie będę szerzej omawiał dzieła Eliasza i Elizeusza. Po prostu przejdziemy do „E” na dole strony drugiej. Wkrótce potem Achaba bierze udział w bitwie pod Karkarem.

3) Konfrontacja Eliasza z prorokami Baala na górze Karmel – 1 Król. 18:4)

Ucieczka Eliasza z Izebel Ale zanim to nastąpi, „3” to: „Konfrontacja Eliasza z prorokami Baala na górze Karmel, 1 Król. 18”. Myślę, że jest to prawdopodobnie najbardziej znany rozdział ze wszystkich opowieści o Eliaszu, w którym ogień spada z nieba. Nie chcę dzisiaj tracić na to czasu. Trzy lub cztery to ucieczka Eliasza zaraz po zwycięstwie w Karmelu, kiedy Izebel grozi Eliaszowi. Ucieka w

obawie o swoje życie i udaje się na górę Horeb , czyli górę Synaj, o czym mowa w 1 Królów 19:1-8.

5. Eliasz na górze Horeb – 1 Król. 19:1-18 Zatem „5” to: „Eliasz na górze Horeb”. Chcę tylko poczynić kilka krótkich komentarzy; to jest 1 Król. 9:1-18. Pamiętajcie, kiedy dotarł do Horebu: zerwał się wiatr, trzęsienie ziemi, ogień, a potem cichy, cichy głos. Myślę, że celem tego jest zrozumienie przez Eliasza, że Bóg nie zawsze działa w spektakularny sposób.

Eliasz jest bardzo zniechęcony. Oczywiście, tam, na Górze Karmel, Bóg rzeczywiście działał w bardzo spektakularny sposób. Ale kiedy Bóg sprawi, że przejdą przed nim wiatr, ogień i trzęsienie ziemi, czytacie w wersecie 11: „Rzekł Pan: Wyjdź i stań na górze przed obliczem Pana, bo Pan jest blisko przechodzić obok.’ Wtedy wielki i potężny wiatr rozerwał góry i rozbił skały przed Panem, lecz Pan nie był w wietrze. Po wicherze nastąpiło trzęsienie ziemi, ale Pan nie był w trzęsieniu ziemi. Po trzęsieniu ziemi wybuchł ogień, lecz Pana nie było w ogniu. A po ogniu rozległ się delikatny szepc. Gdy Eliasz to usłyszał, naciągnął płaszcz na twarz, wyszedł i stanął u wejścia do jaskini. Wtedy odezwał się do niego głos: «Co tu robisz, Eliaszu?»»

Jeśli przypomnicie sobie czas przy płonącym krzaku i cofnicie się do Mojżesza, Bóg był w ogniu w krzaku. Podczas objawienia się Boga Izraelowi na Synaju był wśród grzmotów i błyskawic – w tych potężnych manifestacjach samego siebie. Ale tutaj nie chodzi o spektakularne zjawiska, w których obecny był Bóg, ale o spokojny, cichy głos.

Następnie Pan zlecił Eliaszowi powrót do Izraela i wykonanie trzech rzeczy. Myślę, że warto zwrócić uwagę na to, czym są te trzy rzeczy. W wersecie 15 czytamy: „Rzekł do niego Pan: «Wróć drogą, którą przyszedłeś». Kiedy tam dotrzesz, namaść Chazaela na króla nad Aramem”. To jest sprawa numer jeden. Drugie brzmi: „Namaść Jehu, syna Nimszego, na króla nad Izraelem”. Trzecie brzmi: „Namaść Elizeusza, syna Szafata, z Abła Mecholi, aby po tobie został

prorokiem”. Zatem trzy rzeczy, które miał zrobić Eliaz, to namaszczenie Chazaela, namaszczenie Jehu i namaszczenie Elizeusza.

a) Namaszczenie Elizeusza Kiedy pójdziemy dalej w opowieści o Królach, odkryjemy, że te trzy rzeczy zostały dokonane, ale być może nie w sposób, jakiego można by się spodziewać po tym poleceniu, które otrzymał tutaj Eliaz. Chciałbym patrzeć w przyszłość i wspomnieć tylko o sposobach, w jakie te cele zostały osiągnięte. Pierwszą rzeczą, która miała się dokonać, była ostatnia, o której wspomniano, a było to namaszczenie Elizeusza na następcę Eliasza. Pozostałe zostały przeprowadzone później. Osiągnięcie tego znajdziesz w 2.Krl. 2, a ponieważ nie mam zamiaru dalej omawiać życia i służby Elizeusza, możesz wyczekiwać 2.Kl.Kr. 2. W rozdziale 2. Eliaz zostaje wzięty do nieba. Elizeusz zdaje się być świadomy, że odejście Eliasza jest nieuchronne. W wersecie drugim Eliaz mówi do Elizeusza: „Zostań tutaj; Pan posłał mnie do Betel”. Ale Elizeusz odpowiedział: „Jak żyje Pan i jak żyjecie wy, nie opuszczę was”. Zeszli więc do Betel. I udali się z Betel do Jerycha. W wersecie 6 Eliaz powiedział do niego: „Zostań tutaj; Pan posłał mnie nad Jordan”, a on odpowiedział: „Na życie Pana i na życie twoje, nie opuszczę cię”. Szli więc obydwoj, a Eliaz swoim płaszczem oddziela wody Jordanu, i idą dalej.

Następnie w wersecie 9 chcę, żebyście zwrócili uwagę na werset 9: „Powiedz mi, co mogę dla ciebie zrobić, zanim zostanę od ciebie zabrany?” „Pozwól mi odziedziczyć podwójną część twojego ducha” – odpowiedział Elizeusz. „Poprosiłeś o trudną rzecz” – powiedział Eliaz – „ale jeśli mnie zobaczysz, kiedy będę od ciebie zabrany, to będzie twoja, w przeciwnym razie nie będzie”. Pytanie brzmi: O co prosił Elizeusz, gdy mówił „Pozwól mi odziedziczyć podwójną część twojego ducha”? Nie sądzę, że Elizeusz prosił o to, aby być dwa razy skuteczniejszym lub dwa razy lepszym od Eliasza. Myślę, że wyrażenie „podwójna część” odnosi się do praw dziedziczenia w Izraelu, gdzie najstarszy syn otrzymał podwójną część. I myślę, że Elizeusz, używając tej terminologii, o to

prosi, aby być następcą Eliasza. Eliasz mówi: „Poprosiłeś o trudną rzecz, ale jeśli mnie zobaczysz, gdy będę od ciebie wzięty, będzie twoja”. Oczywiście Elizeusz go widział, a kiedy Eliasz został wzięty do nieba, Elizeusz podnosi swój płaszcz. Wraca do Jordanu i rzeka rozstępuje się przed nim, tak jak przedtem uczynił to z Eliaszem. Wydaje się, że jest to dowód na to, że faktycznie jest następcą.

Jest to wypełnienie trzeciego polecenia danego Eliaszowi, aby namaścić Elizeusza na następcę po nim jako prorok. Nie dokonano tego jednak dokładnie w tym sensie, że nie ma żadnej wzmianki o wylaniu oliwy na Elizeusza i namaszczeniu go w tym sensie. Jednak z całą pewnością w tej sekwencji wydarzeń Elizeusz ukazany jest jako następca Eliasza.

Wniebowstąpienie Eliasza Jest jeszcze jeden werset w tym rozdziale, na który chcę zwrócić waszą uwagę, a jest to werset 12. Kiedy Eliasz został wzięty do nieba w wicherze, czytacie, że pojawił się rydwan ognisty i konie ogniste, które rozdzieliły tych dwóch z nich, a Eliasz w wicherze wstąpił do nieba. Ale werset 12 mówi: „Elizeusz to zobaczył i zawołał: «Ojcie mój! Mój ojciec! Rydwany i jeźdźcy Izraela!» Elizeusz już go więcej nie widział.” To wyrażenie: „Ojcie mój, mój ojciec! Rydwany i jeźdźcy Izraela”. O czym on mówi? Myślę, że to wyrażenie jest często błędnie rozumiane – nie sądzę, żeby miało ono cokolwiek wspólnego z końmi i ognistymi rydwanami, które zabrały go do nieba – przynajmniej nie bezpośrednio. Oczywiście w tym sensie są one do siebie zbliżone w kontekście. Ale jaki jest sens? Co on mówi? Myślę, że to, co mówi, brzmi: „Eliasz, jesteś siłą, czyli bastionem narodu”. Oto Eliasz został wzięty do nieba, a Elizeusz woła: „Ojcie mój! Mój ojciec! Rydwany i jeźdźcy Izraela!” Eliasz był rydwanami i jeźdźcem Izraela. Oczywiście nie w fizycznym znaczeniu tego słowa, ale siła Izraela nie leżała w jego militarnym establishmentu. Siła Izraela tkwiła w jego wierności Panu, zaufaniu Panu i posłuszeństwie Panu. Eliasz nawoływał ludzi do posłuszeństwa i wierności przymierzu. Zatem Eliasz był bastionem – siłą narodu, rydwanami i jeźdźcem izraelskim. Myślę, że jasne jest, że o to właśnie chodzi. To

naprawdę nie ma bezpośredniego związku z rydwanami, które zabrały go do nieba.

Myślę, że jest jasne, że o to właśnie chodzi, ponieważ to samo powiedziano później o Elizeuszu. Kiedy umiera, jeśli spojrzysz na 2 Królów 13:14, przeczytasz: „Teraz Elizeusz cierpiał na chorobę, na którą umarł. Jehoasz, król izraelski, przyszedł do niego i zapłakał nad nim”. I co on mówi? "Mój ojciec! Mój ojciec!" płakał. „Rydwany i jeźdźcy Izraela!” Elizeusz jest opisany tym samym wyrażeniem i oczywiście Elizeusz nie został wzięty do nieba na rydwanie. Wydaje się więc, że takie jest znaczenie tego wyrażenia i jest to z pewnością znacząca idea.

Siła Izraela nie była zależna od jego establishmentu wojskowego; siła Izraela polegała na jego posłuszeństwie przymierzu. Eliasz był tym, który nawoływał Izraela do posłuszeństwa przymierzu. To on, w prawdziwym tego słowa znaczeniu, stanowił siłę narodu, a nie liczbę rydwanów. W porządku, ale to jest 2 Król. 2. To jest wypełnienie, czyli wykonanie trzeciego z trzech zadań powierzonych Eliaszowi.

b) Namaszczenie Chazaela z Syrii W 2 Król. 8, wersety 7-15 masz wykonanie pierwszego z tych trzech zadań, a jest nim namaszczenie Chazaela. W 2 Królewskiej 8 – oczywiście nie czyni tego sam Eliasz, lecz jego następca Elizeusz. W 2 Król. 8 werset 7 i następne czytamy: „Elizeusz udał się do Damaszku, a Ben-Hadad, król Aramu, był chory. Kiedy powiedziano królowi: „Mąż Boży przybył aż tutaj”, rzekł do Chazaela: „Weź ze sobą dar i idź na spotkanie męża Bożego. Przez niego skonsultuj się z Panem; zapytaj go: „Czy wyzdrowieję z tej choroby?” Chazael poszedł na spotkanie Elizeusza, zabierając ze sobą w prezencie czterdzieści wielbłądów najwspanialszych towarów z Damaszku. Wszedł, stanął przed nim i rzekł: «Twój syn, Ben-Hadad, król Aramu, posłał mnie z pytaniem: «Czy wyzdrowieję z tej choroby?» Elizeusz odpowiedział: «Idź i powiedz mu: «Na pewno wyzdrowiejesz. wyzdrowieje.»”

Jednakże Pan objawił mi, że rzeczywiście umrze. Patrzył na niego utkwionym wzrokiem, aż Hazael poczuł się zawstydzony. Wtedy mąż Boży zaczął płakać. „Dlaczego mój pan płacze?” zapytał Hazael. „, Ponieważ wiem, jaką krzywdę wyrządzą Izraelitom” – odpowiedział. „, Podpalicie ich warowne miejsca, zabijecie mieczem ich młodych mężczyzn, powalicie ich dzieci na ziemię i rozerwiecie ich kobiety brzemiennie”. Hazael zapytał: „, Jak twój sługa, zwykły pies, mógł dokonać takiego wyczynu?” „, Pan mi pokazał, że zostaniesz królem Aramu” – odpowiedział Elizeusz. Następnie Chazael opuścił Elizeusza i wrócił do swego pana. Kiedy Ben-Hadad zapytał: „, Co powiedział ci Elizeusz?” Chazael odpowiedział: „, Powiedział mi, że na pewno wyzdrowiejesz”. Ale następnego dnia wziął gruby materiał, namoczył go w wodzie i rozłożył na twarzy króla, tak że umarł. Potem Chazael został po nim królem”.

Zatem znowu nie masz tego obowiązku, mając formalne namaszczenie Chazaela, ale Elizeusz mówi Hazaelowi: „, Pan mi objawił, że będziesz królem”. Następnie Chazael podejmuje się zamordowania Ben-Hadada i udaje mu się to. Chazael był ciemńycielem Izraela, tak jak pod rządami Syryjczyków Chazael atakował wiele północnych części Izraela w późniejszych czasach. Ale to jest spełnienie drugiego zadania.

3) Elizeusz zleca jednemu z synów proroków, aby namaścił Jehu na króla Izraela – 2 Król. 9 Trzeci to 2 Król. 9. Tutaj Elizeusz zleca jednemu z synów proroków, aby poszedł i namaścił Jehu na króla nad Izraelem. Czytacie o tym w rozdziale 9 – zwróćcie uwagę na werset 3 – Elizeusz mówi: „, Wtedy weź flaszkę, wylej oliwę na jego głowę i oznajmij: «To mówi Pan: Namaszczam cię na króla nad Izraelem». Następnie otwórz drzwi i biegnij; nie zwlekaj!” A w wersecie 13 znajduje się opis osiągnięcia tego. Następnie Jehu spiskuje przeciwko Joramowi, który był wówczas królem, i mamy do czynienia z bardzo ważną rewolucją Jehu, podczas której zabija Jorama i Achazjasza . Następnie wymazuje kult Baala i ustanawia nową dynastię na północy. I tak oto zrealizowano trzecie z tych zadań. Zobaczmy,

to wszystko działo się za Eliasza na Horebie. Trzy zadania powierzono mu na Horebie, a potem widzimy, w jaki sposób te trzy rzeczy zostały wykonane.

mi. Udział Achaba w bitwie pod Karkarem i jego śmierć wkrótce potem Jak już wspomniałem, nie mam zamiaru omawiać pozostałych podpunktów w odniesieniu do Eliasza i Elizeusza. Przejdźmy do „e” pod Achabem. „Udział Achaba w bitwie pod Karkarem i jego śmierć wkrótce potem”. Jestem pewien, że wszyscy wiemy, że Królestwo Północne poszło na wygnanie w 722 rpnz z rąk Asyryjczyków. Asyryjczycy zaatakowali Królestwo Północne i podbili je w 722 roku. Minęło dużo czasu od czasów Achaba. Jednak przed rokiem 722 wielu izraelskich królów spotkało się z Asyryjczykami — innymi słowy, istnieje długa historia walk między Królestwem Północnym a Asyryjczykami, poprzedzająca upadek Samarii w roku 722.

Achab jest pierwszym Izraelitą wymienionym z imienia w pismach asyryjskich, a wzmiankę tę czyni Salmanasar III, który w jednej ze swoich inskrypcji podaje, że pokonał koalicję królów w bitwie nad rzeką Orantes. Rzeka Orantes znajduje się w północno-zachodniej Syrii. Salmanasar twierdzi, że w tamtej okolicy pokonał w bitwie koalicję królów, z których jednym był Achab. Wspomina się go z imienia jako uczestnika sił tej koalicji królów. Salmanasar mówi, że „Ahab, Izraelita, wysłał do koalicji 2000 rydwanów i 10 000 pieszych. Hadad-Ezer z Damaszku wysłał 700 rydwanów i 700 kawalerii”. Zatem widać, że król Damaszku wniósł znacznie mniejszy wkład niż Achab. To jest znacząca bitwa; jednakże nie ma o tym wzmianki w Starym Testamencie – w relacji o Achabie w Starym Testamencie nie ma o tym żadnej wzmianki.

Zagadnienia chronologii i bitwa pod Qarqar

Ale jest to ważne wydarzenie, bo choć się o nim nie wspomina, to według pewnych obliczeń i rozumowania staje się ono dość ważnym wydarzeniem dla ustalenia absolutnych dat chronologii królów hebrajskich. Mam na myśli to, że w

tekście Starego Testamentu mamy względne daty – wiemy, że pewien król panował kilka lat, następny król 15 lat, kolejne 3 lata i kolejne 40 lat. Wiemy zatem, jak długo każdy z tych królów panował kolejno, następując po sobie, zarówno na północy, jak i na południu. Pytanie jednak brzmi, jeśli chodzi o ustalenie chronologii absolutnej, w którym momencie można połączyć chronologię względną, którą można znaleźć w Księdze Królewskiej, z czymś, co daje stałą datę chronologii absolutnej? Można więc powiedzieć, że rewolucja Jehu, o której rozmawialiśmy kilka minut temu, jest datowana na rok 841 p.n.e. No cóż, skąd wiemy, że jest to rok 841? Jak uzyskać absolutną datę takich rzeczy?

Już na początku kursu poprosiłem Cię o przeczytanie artykułu J. Bartona Payne'a w *Encyklopedii Biblijnej Zondervana*. Myślę, że masz pewne pojęcie o niektórych problemach i koncepcjach chronologii. Poza tym spotykasz się z tym teraz, szczególnie w ostatnich fragmentach czytania, ponieważ niektóre z prawdziwych problemów dotyczą późniejszych Królów, jeśli chodzi o randki. Nie przejmuję się tak bardzo, że śledzisz całe to rozumowanie aż do szczegółów – jest to złożone i musisz naprawdę nad tym popracować, aby nadażyć nawet za dyskusją na temat *Komentarza biblijnego ekspozytora*. Pozwólcie, że przeczytam wam mniej więcej stronę z książki Edwina R. Thiele'a *A Chronology of the Hebrew Kings*, dotyczącą bitwy pod Qarqar, czyli Karkar, i jej znaczenia dla bezwzględnego datowania Okresu Królestwa. Na stronie 29 – nawiasem mówiąc, ta książka jest swego rodzaju popularyzacją i skróconym podsumowaniem jego większej pracy, *Tajemnicze liczby królów hebrajskich*, i w pewnym sensie sprowadził to do tej małej książeczki, która niestety jest już dostępna druku — ale myślę, że to bardzo przydatna rzecz. Ale na stronie 29 stwierdza: „Główne znaczenie przy ustalaniu dat królów w Asyrii ma asyryjska lista eponimów”. Natrafiasz na ten termin; lista asyryjskich eponimów. Poniżej znajduje się lista ważnych urzędników, po których nazwano lata. Taki był zwyczaj Asyryjczyków. Naszym zwyczajem jest podawanie daty epoki; to jest rok 2012 w XXI wieku. Asyryjczycy nadawali nazwę rokowi, a także imię króla, wysokiego urzędnika lub

jakiejś znanej osoby i po prostu przypisywali jego imię do roku. Imię jest eponimem. I tak masz listę eponimową wszystkich tych imion, a każde imię oznacza rok. To lista asyryjskich eponimów.

Asyryjska lista eponimowa 892-648 pne Cytując Thiele: „To jest lista ważnych urzędników, od których nazwano lata. Było zwyczajem nadawanie każdemu roku imienia jakiegoś urzędnika państwowego. Może to być król, feldmarszałek, główny podczaszy, wysoki szambelan lub młodszy członek prowincji asyryjskiej. Człowiek, od którego pochodzi nazwa roku, był eponimem. A rok ten był rokiem tytułowym. Zatem jeśli mamy kolejną listę eponimów, mamy kolejną listę lat asyryjskich. Fakt, że Asyryjczycy zachowali listy eponimów, ma ogromne znaczenie dla dokładnej rekonstrukcji historii Asyrii. Takie wykazy istnieją od lat 892 do 648.” To długi okres — są to długie listy nazwisk na każdy rok, od 892 do 648.

„A te lata pokrywają się w dużej mierze z okresem monarchii hebrajskich. Na liście eponimów szczególnie interesująca jest liczba tabliczek, które podają nie tylko nazwy eponimów, ale także ich tytuły i pozycje oraz główne wydarzenia podczas poszczególnych eponimów. Takie listy są dostępne od 853 do 703, więc nie tylko masz tę listę eponimów, ale masz ważne wydarzenia, które miały miejsce w tych latach - od 853 do 703. A one stanowią tak zwany asyryjski kanon eponimów, a więc rok, w którym Ur Sadalu , namiestnik Luzanu, było eponimem – zobaczcie, to byłby rok eponimowy – Ur Sadalu byłoby nazwą roku. I on był namiestnikiem tego miejsca. Jednak w odniesieniu do roku, w którym Ur Sadalu otrzymało nazwę eponim, w sprawozdaniu czytamy: „W mieście Aser doszło do buntu; w miesiącu Semanu miało miejsce zaćmienie słońca. Obliczenia astronomiczne ustaliły tę datę na 15 czerwca 763 roku, ponieważ wspomina się, że w tym roku miało miejsce to zaćmienie. Obliczenia astronomiczne mogą nam powiedzieć, jaki to byłby rok, ale współcześnie i matematycznie można odliczyć i określić datę. Zapis ten ma niezmierzoną wartość dla chronologii asyryjskiej. W

przypadku daty założenia Ur Sadalu w roku 763 można również ustalić każde inne imię na liście.

Jak więc widzisz, cofają się i poprzedzają tę datę i mówią, który to rok. Oczywiście można powiązać ten rok z zaćmieniem. W ten sposób mamy bezwzględne, wiarygodne daty dla każdego roku w historii Asyrii od 892 do 648, ponieważ na podstawie tych obliczeń astronomicznych można przełożyć na listę eponimów i na tej podstawie uzyskać stałe daty dla całej listy lat w zapisach asyryjskich.

Wróćmy teraz do tej rzeczy: „Duże znaczenie dla ustalenia imion królów hebrajskich mają pewne tytułowe lata, w których miał miejsce kontakt z Asyryjczykiem i Izraelem. Jednym z nich jest eponimia Daian Assur. Data to 853 tego roku eponimowego. Szósty rok panowania Shalemnesara III, w którym stoczył on bitwę pod Karkarem w imperium śródziemnomorskim przeciwko grupie zachodnich królów, z których jeden nosi imię Achab z Izraela. Wiemy zatem, że Achab żył w roku 853. Dwanaście lat później, w eponimii Adada Memaniego, czyli w roku 841, w osiemnastym ^{roku} panowania Salmanasara III, zapisy asyryjskie mówią, że Salmanasar otrzymał daninę od króla Ia-Au, władcy Izraela . Uczeni od dawna identyfikują tego króla jako Jehu. Tym samym rok 841 został zapisany jako kluczowa data w chronologii Izraela. Według chronologii asyryjskiej minęło 12 lat pomiędzy szóstym ^{rokiem} panowania Salmanasara w 853 r., kiedy walczył on z Achabem pod Karkarem; a według chronologii hebrajskiej między śmiercią Achaba a sukcesją Jehu upłynęło także 12 lat. To znaczy dwa lata oficjalne, czyli jeden rok rzeczywisty w przypadku Achaba i 12 lat oficjalnych, czyli 11 rzeczywistych lat w przypadku Jorama. Zatem mamy 853 rok śmierci Achaba i 841 rok, w którym Jehu rozpoczął swoje panowanie. Oznacza to również, że bitwa pod Karkarem musiała rozegrać się w ostatnim roku życia Achaba, ze względu na 12 lat. Ale to daje dwie stałe daty w chronologii Izraela. Oczywiście, gdy już ustalisz te stałe daty, możesz pracować w systemie chronologicznym Królów, aby uzyskać inne daty. I na tych właśnie hakach opiera

się chronologia Starego Testamentu. ”

Jedynym sposobem, aby wrócić do daty Exodusu, jest cofnięcie się od tych punktów do czwartego ^{roku} panowania Salomona (1 Królów 6:1), który był 480 lat po Exodusie, zatem po 480 latach otrzymamy wróćmy do Exodusu. Następnie, počawszy od wyjścia z Egiptu, należy prześledzić powiązania w życiu Abrahama, Izaaka, Jakuba i Józefa i w zasadzie ustalić chronologię aż do Patriarchów. I oczywiście możesz sprowadzić je z powrotem do Abrahama, korzystając z wewnętrznych danych biblijnych. Nie możesz dostać się wcześniej niż Abraham, ponieważ nie masz wystarczającej historii, aby dokonać obliczeń chronologicznych. Może to rzuci trochę światła na chronologię.

Śmierć Achaba Wiem, że wspomniałem, że tutaj ze strony Achaba toczy się bitwa pod Karkarem, która z tego powodu staje się dość znaczącym wydarzeniem w historii Starego Testamentu, mimo że nie jest o niej wzmianka w Starym Testamencie. Jeśli chodzi o śmierć Achaba, wydaje się, że w ostatnim roku jego życia sprawy musiały potoczyć się szybko, ponieważ należy on do koalicji królów i walczy z Asyryjczykami; ale pamiętacie, jak umarł – umarł, kiedy wyruszył z Jehoszafatem, aby walczyć z kimś, kto prawdopodobnie był innym członkiem tej koalicji. Walczył z Ben-Hadadem – ówczesnym królem Damaszku. Jest 1 Król. 22. Nie wiem, czy wspominaliśmy jego imię, ale był królem Aramu.

Przeczytaj werset 29: „Udali się więc król Izraela i Jehoszafat, król Judy, do Ramot Gilead. Król izraelski powiedział do Jehoszafata: Wejdę do bitwy w przebraniu, ale ty nosisz królewskie szaty. Zatem król izraelski przebrał się i wyruszył do bitwy. Teraz król Aramu rozkazał swoim trzydziestu dwóm dowódcom rydwanów: «Nie walczcie z nikim, małym i wielkim, z wyjątkiem króla izraelskiego». Kiedy dowódcy rydwanów ujrzeli Jehoszafata, pomyśleli: „Na pewno to jest król Izraela”. Odwrócili się więc, żeby go zaatakować, ale gdy Jehoszafat krzyknął, dowódcy rydwanów zobaczyli, że nie jest on królem Izraela, i przestali go ścigać. Ale ktoś przypadkowo naciągnął łuk i uderzył króla Izraela

pomiędzy częściami jego zbroi. A potem umarł. Myślałem, że to Ben-Hadad, ale wygląda na to, że w tym rozdziale nie ma o nim wzmianki.

Ale rozdział 20, werset 1, Ben-Hadad atakuje Samarię. Myślę, że to był właśnie ten. W 1 Królów 22:1 czytamy: „Przez trzy lata nie było wojny między Aramem a Izraelem”, ale w trzecim roku Achab przyłącza się do Jehoszafata przeciwko Damazkowi.

W każdym razie wydaje się, że być może Achab próbuje zemścić się za swój brak powodzenia w walce z Salmanasarem. Salmanasar twierdzi, że zwyciężył w tej bitwie w 853 roku, w bitwie pod Karkarem, ale z pewnością można kwestionować to, na ile można ufać jego słowom. Nie wygląda na to, żeby było jakieś uderzające zwycięstwo – nie zszedł i nie zajął terytorium dalej na południe. Ale z pewnością musiał zawrócić tę koalicję. Ale cokolwiek tam się wydarzyło, mogło osłabić Damazek, co pozwoliło Achabowi pomyśleć: „Cóż, mogę przynajmniej odzyskać część terytorium, które Damazek odebrał Izraelowi; zdobędziemy panowanie w Gilead”. Wydaje się więc, że w tym roku Achab przyłączył się do Jehoszafata, a oni wyruszyli i zaatakowali siły Ben-Hadada, próbując odzyskać Ramot-Gilead. Pomimo ostrzeżenia proroka Micheasza, które zostało zignorowane, stało się dokładnie to, co przepowiedział Micheasz: Achab został zabity.

3. Synowie Achaba a) Achazjasz W porządku, przejdźmy na dół strony drugiej, a potem na górę strony trzeciej. „Synowie Achaba” – i zauważcie, że mam dwa podpunkty: ma dwóch synów, którzy rządili – Achazjasza i Jehorama. Najpierw Achazjasz w 1 Król. 22:40, następnie 2 Król. 1:18; i jest to analogiczne w 2 Kronik 20:25-37. Czytacie w 1 Królów 22:51, po śmierci Achaba, że Ochozjasz zaczął panować w siedemnastym roku panowania Jehoszafata w Judzie i panował dwa lata. To było krótkie panowanie. Kontynuował politykę Achaba, swego ojca. „Dopuszczył się zła w oczach Pana, bo postępował drogą swego ojca i matki oraz Jeroboama, syna Nabata, który doprowadził Izraela do grzechu. Werset 53:

„Służył i oddał pokłon Baalowi, i wzbudził gniew Pana, Boga Izraela, tak jak to uczynił jego ojciec”.

Wiemy o nim jeszcze kilka innych rzeczy — próbował zawrzeć sojusz żeglugowy z Jehoszafatem; czytałeś o tym, myślę, że w zadaniu z zeszłego tygodnia. Skończyło się to katastrofą, gdy statki te zostały zniszczone. To jest w 1 Królów 22:48: „Teraz Jehoszafat zbudował flotę statków handlowych udali się do Ofiru po złoto, ale nigdy nie odpłynęli; rozbili się w Esjon-Geber”. Werset 49: „W owym czasie Achazjasz, syn Achaba, powiedział do Jehoszafata: „Pozwól moim ludziom popłynąć z twoimi’, lecz Jehoszafat odmówił”. Achazjasz zmarł – co pokrywa się z Księgą 2 Królów – po upadku z dachu swego domu. I tam posłał do Baala z Ekronu, aby zobaczyć, czy wyzdrowieje. Spotyka Eliasza, który szuka objawienia u pogańskiego bóstwa, i dowiaduje się, że umrze. I to jest w pierwszym rozdziale 2 Królów. Nie miał syna; czytacie to w wersecie 17 z 2 Księgi Królewskiej 1. „Umarł więc zgodnie ze słowem Pana, które wypowiedział Eliasz. Ponieważ Achazjasz nie miał syna, w drugim roku panowania Jorama, syna Jehoszafata, króla judzkiego, został po nim królem”. Nie miał więc syna, a jego następcą został jego brat Joram, który jest wówczas także synem Achaba.

b) Joram – 2 Król. 3:1-9:25 A więc to jest „B”, „Joram, 2 Król. 3:1-9:25”. Powodem, dla którego poszedłem tak daleko, jest to, że umieściłeś tutaj wiele materiałów na temat Elizeusza i narracji Elizeusza. Ale Joram był kolejnym synem Achaba, a w wersecie 2 rozdziału 3 czytamy, że „czynił zło w oczach Pana, ale nie tak, jak postępowali jego ojciec i matka”. Wydaje się, że w przypadku Jorama nastąpiła poprawa w stosunku do Achaba i Achazjasza. „Pozbył się świętego kamienia Baala, który wykonał jego ojciec. Mimo to trzymał się grzechów Jeroboama, syna Nebata, do których nakłonił Izraela; nie odwrócił się od nich”. Pozbył się więc świętego kamienia Baala, lecz nadal wyznawał fałszywy kult Jeroboama.

Zaprosił Jehoszafata i króla Edomu, aby przyłączyli się do niego w walce z

Moabami , którzy zbuntowali się przeciwko kontroli Królestwa Północnego. Czytasz o tym w wersecie 1 rozdziału 1 Księgi Królewskiej: „Po śmierci Achaba zbuntował się Moab...”. I tak w rozdziale 3 dowiadujemy się, że Jehoram zaprasza Jehoszafata i króla Edomu, aby pomogli mu w walce z Moabem, a oni odnieśli sukces w tej bitwie. Ale później, w kolejnej bitwie, w której Ochazjasz z Judy przyłączył się do nich przeciwko Syryjczykom, zostaje ranny – to jest 2 Król. 8:29. W wersecie 28 czytamy: „Achazjasz wyruszył z Joramem, synem Achaba, na wojnę z Chazaelem, królem Aramu, w Ramot w Gileadzie. Aramejczycy zranili Jorama; więc król Joram wrócił do Jizreel, aby wyleczyć rany, które Aramejczycy zadali mu pod Ramot w bitwie z Chazaelem, królem Aramu. Następnie Ochozjasz, syn Jehorama, króla judzkiego, udał się do Jezreel, aby zobaczyć się z Joramem, synem Achaba, ponieważ został ranny”. Udaje się więc do Jizreel, aby odzyskać siły po bitwie z Syryjczykami, ale gdy tam jest, zostaje zaatakowany przez Jehu. Właśnie o tym mówiliśmy wcześniej, kiedy syn proroka powiedział Jehu, że powinien zostać królem. Wtedy Jehu spiskuje przeciwko Joramowi, przychodzi i zabija go, a w tym samym czasie ginie Ochazjasz. To znaczące wydarzenie, ponieważ zarówno król północy, jak i król południa zostają zabici jednocześnie – w 841 r. p.n.e. z rąk Jehu.

E. Juda pod rządami Jehoszafata i Jehorama OK, „E” na twojej kartce to: „Juda pod rządami Jehoszafata i Jehorama”, co jest prawie równoległe do dynastii Omriego w Izraelu. Przenosimy się zatem do południowego królestwa Judy. Tak czy inaczej, widzicie, że jest to analogia do dynastii Omriego. Juda pod rządami Jehoszafata i Jehorama jest prawie podobna do dynastii Omriego, więc „E” jest w rzeczywistości podobne do „D”, jeśli chodzi o czas. Musimy po prostu poruszać się tam i z powrotem. Idziemy naprzód w historii z Królestwem Północnym, następnie wracamy do Królestwa Południowego, a następnie podążamy dalej w odpowiednim czasie na południu.

Zróbmy dziesięć minut przerwy.

Przepisane przez Alicję MacDonald
Pod redakcją Teda Hildebrandta
Ostateczna edycja: dr Perry Phillips
Z ponowną narracją dr Perry'ego Phillipsa